

Liever mezelf

Liever mezelf

Tyler Snoek

Schrijver: Tyler Snoek
Coverontwerp: Tyler Snoek
ISBN: 9789402163520
© Tyler Snoek

Voorwoord

Dit is niet het verhaal van één persoon. Dit is geïnspireerd op een heleboel verhalen van mensen die ik heb leren kennen in de tijd dat ik werkzaam was bij het COC. Alle overeenkomsten tussen personages uit dit boek en bestaande mensen berusten dan ook op toeval. Dat geldt ook voor de hoofdpersoon.

Dit is niet een medisch verhaal, of een verhaal over de lichamelijke aspecten van een transitie. Meer dan eens heb ik gemerkt dat mensen denken dat de vraag 'Heb je al een baard?' gelijk staat aan 'Hoe gaat het met je?' tijdens een vrouw naar man transitie. Niets is minder waar. De lichamelijke verandering is het meest duidelijk voor de buitenwereld. Voor de omgeving zowel als de media is het een makkelijk aanknopingspunt. Iets wat je ziet, is veel makkelijker te begrijpen dan iets wat in iemands hoofd gebeurt. Vandaar dat er veel meer aandacht is voor de medische en lichamelijke kant van transseksualiteit.

Daarom is dit juist een verhaal over die kant die zo moeilijk te bevatten is: de emotionele en mentale kant. Met dit verhaal probeer ik duidelijk te maken wat iemand doormaakt vlak voor

en tijdens een transitie, van binnen. Voor veel transseksuelen is het moeilijk om uit te leggen hoe ze zich voelen en wat er in hen omgaat op zo'n moment. Er is weinig tijd om stil te staan bij wat een transitie met je doet wanneer er zo enorm veel gebeurt en er tevens aan alle kanten aan je wordt getrokken.

Dit verhaal is een poging om mensen die aan het begin van hun transitie staan beter voor te bereiden op wat er gaat komen. Maar ook om de mensen in hun omgeving een beter beeld te geven van wat er werkelijk aan de hand is en hoe ze iemand beter kunnen ondersteunen tijdens deze zware periode. Ik heb geprobeerd om een zo correct mogelijke weergave te geven, voor zover dat mogelijk is. Natuurlijk is iedereen anders en zal de één zich hier meer in herkennen dan de ander. Dat is onvermijdelijk.

Ondanks dat ik dit boek juist ook toegankelijk wilde maken voor mensen die zelf niet transseksueel zijn, zullen er af en toe sprongen of herhalingen in zitten die zij in eerste instantie niet helemaal zullen begrijpen. Om trouw te kunnen blijven aan de werkelijkheid bleek dit niet anders mogelijk. Daarnaast zijn dit vaak ook de punten waar extra aandacht aan besteed zou moeten worden om een beter begrip te ontwikkelen voor dit ingewikkelde proces. Ik hoop

op deze manier mensen aan het denken te zetten en moedig iedereen aan om in gesprek te gaan over dit onderwerp.

Dit boek gaat over de mensen die door een samenloop van omstandigheden deel uitmaken van een groep die door de maatschappij niet altijd serieus wordt genomen en vaak bekeken wordt als curiosa of entertainment. Maar dit zijn echte mensen, net als iedereen. Ze kiezen er niet voor om trans te zijn, om anders te zijn. Het enige wat ze willen, is zichzelf zijn, en ook zo behandeld te worden.

24-5-2017, Leiden.

Doordeweeks sta ik altijd om half acht op. Meestal dek ik de tafel de avond tevoren, zoals mijn ouders me dat geleerd hebben. Het is een praktische gewoonte. Karel staat eerder op om een paar baantjes te trekken in het zwembad verderop. Dit geeft me wat tijd alleen thuis. Ik neem een lange douche en snijd in mijn been met een keukenmes. Ik denk niet dat hij het ooit heeft gemerkt. Hij zegt er in ieder geval niets over. Misschien zit hij gewoon te wachten tot het overgaat. Of is hij bang dat ik boos word als hij er wel iets over zegt. Ik weet het niet. Praten is niet onze sterkste kant. Ik kijk hoe het bloed in het afvoerputje verdwijnt en vraag me af hoeveel tijd ik nog heb voordat hij terugkomt. Ik moet nog koffie zetten. Afgedroogd en aangekleed was ik het mes in de gootsteen af. Het huis begint langzaam te ruiken naar ontbijt. Net wanneer ik krijg de broodjes uit de oven haal komt hij thuis.

"Goeiemorgen."

"Goeiemorgen."

"Heb je een lekker gezwommen?"

"Ja. Is de koffie klaar? "

"Ja, moment."

Ik zet de koffie en broodjes op tafel en ga zitten. Ik kijk toe hoe hij koffie inschenkt en dan een van de warme broodjes pakt. Hij gebruikt een

servet om te zorgen dat hij zijn vingers niet brandt als hij hem doorsnijdt.

"Mag ik de boter?" vraagt hij, zonder op te kijken. Het is een normale vraag, een die hij heeft me al tientallen keren heeft gevraagd. Ik weet niet waarom het me nu ineens zo stoort. De boter. Hij wil dat ik hem de boter geef. Een goede echtgenote doet dat gewoon; die geeft hem de boter. Het is zo simpel. Dit is wat ik hoor te doen. Dit is hoe mijn leven eruit hoort te zien. Tijdens het ontbijt hoor ik mijn toekomstige echtgenoot de boter aan te geven en later de gezichten van onze kinderen schoon te vegen als we die hebben. Dat is het normale leven. Dat is wat ik zou moeten doen. Dat is hoe het hoort. Maar ik kan het niet. Ik kijk naar de boter. Ik kijk naar zijn gezicht. Het voelt alsof iets in me op knappen staat en ik moet mijn uiterste best doen om niet in te storten. Ik weet niet wat er zou gebeuren als ik dat toelaat. Of ik dan in huilen uit zou barsten, of dat ik op hem af zou vliegen en proberen hem te wurgen. Ik vraag me soms af hoe dat zou zijn. Als hij 's avonds televisie zit te kijken, of als hij achter zijn computer zit met zijn rug naar me toe, kijk ik wel eens naar hem en stel het me voor. Maar ik zou zoiets nooit doen. Dat kan niet. Het is niet hoe een dame zich hoort te gedragen.

Ik kijk nog eens naar de boter en pak hem op, verplaats hem naar Karels kant van de tafel. Als

ik hem naast zijn bord neerzet zeg ik: "ik ga bij je weg." Voordat ik besef wat ik ga zeggen, is het er al uit. En eenmaal gezegd, kan ik het niet meer terugnemen. Zijn mes blijft vlak boven de boter hangen. Hij kijkt me verward aan. Ik heb me in tijden niet zo rustig gevoelt. Hij opent zijn mond om iets te zeggen, maar er komt niets uit. Langzaam verdraait zijn uitdrukking naar afgrijzen en dan pijn.

"Betekent dat dat we gaan niet meer gaan trouwen?" vraagt hij.

"Ja." Mijn stem is vast. "Dat is wat het betekent."

Langzaam legt hij zijn mes neer, kijkt naar zijn bord, de boter, alsof hij opzoek is naar antwoorden. Dan begint hij te huilen. Ik had niet nagedacht over zijn reactie. Ik was niet van plan hem zomaar te verlaten. Ik dacht dat ik mijn leven op orde had. Dat ik had wat elk meisje zou moeten willen: een aardige man, een mooi huis, een leuke parttime baan. Het was niet de bedoeling om het zo te verpesten. Maar dat heb ik wel gedaan. En van alle reacties die ik me had kunnen voorstellen, had ik nooit verwacht dat hij zou gaan huilen. Ik weet niet waarom. Hij was nooit ergens boos over. Dat was een deel van het probleem. Wanneer je partner boos wordt weet je dat hij om je geeft. Misschien was dit een laatste poging om hem een kans te geven om te laten zien dat hij om me geeft, dat

hij bereid is om voor me te vechten. Maar hij laat zijn hoofd hangen en huilt. Zijn schouders schudden terwijl hij zit te snikken. Iets in me wil opstaan en zo de deur uitlopen, hier zover mogelijk vandaag rennen en nooit meer terug kijken. Ik haal diep adem, sta op en lopen om de tafel. Ik legde mijn arm om zijn schouder en geef hem een knuffel.

"Het komt goed," zeg ik hem terwijl hij in mijn truitje snottert. "Geloof me, het is beter zo."

Ik kom precies om half negen aan op mijn werk. Drie dagen per week ben ik de eerste die binnenkomt. De rest begint pas om negen uur. Ik doe alle lichten aan, zet een pot koffie op, en zet de computer bij de receptie aan. Het is geen vaste regel, maar ik neem meestal de ochtenddienst bij de receptie, aangezien ik daar toch zit te wachten tot iedereen binnen komt. Dit betekent dat ik in de ochtend de telefoon beantwoord en mensen verwijst naar de wachtruimte. In de middag pak ik het bureau achterin onze werkruimte en richt me op administratieve taken. Op de een of andere manier besteed ik het grootste deel van de middag aan het kopiëren van dossiers. De rest van de meiden vinden het geen leuk werk en dus stapelt het op voor mij om te doen. Ik vind het niet erg. Het geeft me een beetje tijd voor mezelf, weg van al

dat geklets. Er is nog niemand. Ik blader door het papierwerk dat gisteren is blijven liggen en vind een stapel dossiers die nog moet worden gekopieerd voor de vergadering van vanmiddag. Edie is niet van plan om dat te doen. Ze heeft een hekel aan kopieerwerk omdat ze dan lange tijd moet staan. Ze zegt dat je als moeder altijd heen en weer aan het rennen bent, dus op werk zit ze, punt uit. Ze zegt dat ik het wel zal begrijpen als ik straks ook kinderen heb. Langzaamaan komen er mensen binnen zetten. Sommigen blijven nog even bij de receptie rondhangen om over een televisieprogramma van gisteravond te praten. Ik blijf me voor-nemen om dat programma ook te kijken zodat ik iets heb om met ze over te praten, maar op de een of andere manier kan ik mezelf er niet toe brengen om het te doen. Ik blijf dus gewoon zitten glimlachen en mee knikken zonder echt iets te zeggen. Waar is Edie? Ze is weer te laat. Ik wou dat ze hier was zodat ik me kan verstop-pen in het kopieerhok. Ik wil hier nu niet zijn maar ik zit voorlopig vast. Ik kan de telefoon niet alleen laten. Ik kijk op de klok. Het is 08:57. Kom op Edie. Dennis legt zijn hand op mijn arm en laat me schrikken. Hij lijkt het niet te merken. Hij leunt wat dichterbij en zegt: "Geweldige koffie vanmorgen weer, meisje."

"Tuurlijk, geen probleem. Daar ben ik voor. "

Voorzichtig haal ik mijn arm weg en reik naar

een stapel papieren. Ik blader er doorheen zonder ze te lezen. Er staan ergens een aantal gele markeringen op en ik staar er een tijdje naar.

"Zie je later, Nina," zwaait Dennis terwijl hij richting zijn kantoor loopt. Waarom blijft hij dat doen? Hij weet dat ik verloofd ben. Of was in ieder geval. Ik leg de papieren weer weg. 08:59. Edie, kom op. Waar blijf je?

"Dus ik hoorde dat het weer heerlijk weer gaat worden dit weekend. Heb je nog plannen? Ik vind dat het wel tijd is voor een beetje zomer, vind je ook niet? Ik heb wel weer eens zin in een picknick, of een lekkere barbecue. Je weet wel." Francisca is weer eens begonnen met ratelen over het weer. Het weer en eten, dat is alles wat ze over praat. Ik draai mijn gezicht naar haar toe en krul mijn mondhoeken tot een glimlach.

"Ja, inderdaad, dat zou mooi zijn," antwoord ik. Ik weet niet precies waar ze het over heeft, maar deze reactie is meestal genoeg. 09:03 en nog steeds geen Edie. Waar is ze? Francisca blijft doorpraten. Het gaat nu over meloenen. Ik heb geen idee waarom.

"Echt waar?" weet ik uit te brengen. "Wie had dat gedacht." Ga weg. Alstublieft. Ik kijk weer op de klok. 09:07. Hoe lang kan een mens over meloenen praten?

"Goede moooorgeeee!!" Goddank, Edie is er eindelijk. "Wat is het onderwerp, schat?" wil ze weten. Frances draait onmiddellijk naar haar toe

en praat gewoon door over haar meloenen zonder zelfs maar hallo te zeggen. Edie vindt het niet erg. Ze doet altijd alsof ze bij elk gesprek vanaf het begin aanwezig was, zelfs de gesprekken waar ze überhaupt niet bij was.

"Edie," ik tik haar zachtjes aan. "Ik moet een paar kopieën maken. Kan jij bij de telefoon blijven? "

"Ja, ja schat, natuurlijk," zegt ze en wuift me weg. Ze vindt het allemaal best. Soms vraag ik me af waarom ze eigenlijk betaald krijgt. Het is alsof ze nooit echt werk doet.

Er is niemand in de kopieerruimte. Er is meestal niemand. Ik zet de machine aan en wacht tot deze zich automatisch reset. Daarna pas ik hem handmatig weer aan zodat hij het ook werkelijk doet. De meeste mensen hier hebben geen idee hoe dat ding werkt. Bijna iedereen laat mij toch hun kopieën maken. Vandaag voelt het weer alsof dat het enige is waar ik hier goed voor ben: het maken van kopieën en koffie. Op zich is dat niet erg. Iemand moet het doen en ik vind het helemaal geen vervelend werk. Toch irriteert het soms. Ik weet niet precies waarom. Ik verwijder het nietje uit een stapel papieren en stop ze in de machine. Ik druk op *enter* en wacht. Ik heb zo veel uren doorgebracht in dit kleine kamertje, wachtend op het kopieerapparaat. Ik heb elke poster hier al zo vaak bekeken dat ik ze allemaal uit mijn hoofd ken. Er

is de vervaagde 'red de walvissen' poster van Greenpeace. Er is de auditie aankondiging voor het koor waar Kim in zingt. De eerste hulp poster over reanimatie en de poster die je vertelt wat je moet doen als je kind wordt gebeten door een slang. Ik heb geen idee waarom iemand die hier heeft opgehangen. We hebben helemaal geen slangen hier. Er zijn een heleboel aankondigingen over zaken als de kerstbrunch, verdwaalde koffiekopjes, lichten die wel of niet aan moet blijven, een petitie voor glutenvrije broodjes in de kantine die niemand heeft ondertekend, en ga zo maar door. In de stellingkasten staan pakken nieuw papier, notitieblokken, dozen met pennen, potloden, en elastiekjes, nietmachines en nietjes. En op de bovenste planken staan een paar dozen met kerstversieringen. Verder staat er wat schoonmaakmiddel, toiletpapier, en luchtverfrisser. En een wit porseleinen varken. Niemand weet hoe die daar ooit terecht is gekomen. Het lijkt of hij er altijd is geweest.

In dit kleine, volle kamertje kan ik ademen. Ik schop mijn schoenen uit en krul en strek mijn tenen. Ik heb een hekel aan hakken dragen maar dat hoort nou eenmaal. Alle vrouwen hier dragen hoge hakken. Sommige minder hoog dan anderen, maar nog steeds hakken. Ik leun tegen de muur en kijk hoe het papier wordt opgegeten en weer uitgespuugd. Ik luister naar de mecha-

nische geluiden van de kopieermachine. Mijn hart vertraagt. Mijn hoofd wordt leeg. Alles is in orde hier. Ik ben precies waar ik moet zijn. Niemand kijkt naar me. Dat hoeven ze niet. Ze weten allemaal dat ik doe wat ik zou moeten doen. Straks kom ik tevoorschijn met een stapel dossiers die ik zal uitdelen aan de juiste mensen en iedereen zal tevreden zijn. Ik zal mezelf nuttig hebben gemaakt zonder in de weg te staan, zonder gezien te worden. Het is perfect. Soms wens ik dat ik hier de hele dag zou kunnen blijven. Deze kamer voelt als thuis. Vandaag wou ik dat ik hier ook na vijf uur kon blijven. Ik wil niet naar huis, naar de plek waar ik samen met mijn verloofde woon. Ex-verloofde, bedoel ik. Ik wil hem niet zien. Wat moet ik tegen hem zeggen? Het spijt me? Ik denk niet dat het me spijt. Het is beter zo. Ik weet zeker dat het beter is, al kan ik niet uitleggen waarom. Ik weet alleen dat het zo is. Het voelde zo verkeerd, alsof ik stikte. Karel is een aardige man. Dat is hij echt. Misschien ben ik gewoon te jong om te trouwen. Ik ben pas 21. Er is nog zoveel wat ik zou kunnen doen. Ik weet alleen niet wat. Wat heb ik in vredesnaam gedaan? Wat moet ik nu doen? Waar moet ik heen? Ik moet verhuizen. Het is zijn huis. Ik kan daar niet blijven. Ik zou terug kunnen gaan naar mijn ouders maar dat wil ik niet. De voornaamste reden waarom ik bij Karel ben gaan wonen was om bij mijn moeder

weg te komen. Hij wilde heel graag met me samenwonen en ik wist toch niet wat ik wilde doen met mijn leven. En nu sta ik hier, ruim drie jaar later, en ik heb nog steeds geen flauw idee wat ik moet. Teruggaan naar mijn moeder zou betekenen dat ik al die tijd heb verspild. Maar ik heb een baan. Ik heb een beetje geld. Ik kan zelf een appartementje huren ergens. Morgen is mijn vrije dag. Ik kan dan naar een makelaar gaan of zo. Kan me niet schelen als het klein is. Zolang ik het kan betalen en het helemaal van mezelf is. Mijn eigen plekje. Dat lijkt me geweldig. Maar het zal wel even duren voordat ik iets vind. En vandaag? Ik ga vanavond bij Dylan eten. Misschien kan ik een paar dagen bij hem logeren.

Edie en Kim zijn burens en goed bevriend sinds ze naast elkaar zijn komen wonen. Ze hebben hun kinderen maar een paar maanden na elkaar gekregen. Edie heeft een jongen en een meisje, Kim twee jongens. Ze gaan allemaal samen naar dezelfde school. Edie en Kim delen hun baan. Het was eigenlijk een fulltime baan maar ze hebben gevraagd of ze hem konden splitsen. De één komt in de ochtend, de ander in de middag. Elke week ruilen ze de diensten om. Op die manier is er altijd iemand om de kinderen op te vangen als ze uit school komen. Ze regelen zelf ook hun vakanties en vallen voor elkaar in als

één van hen ziek is. Volgens hen betekent dit dat ze elkaar bijna nooit zien, dus rond de lunch, als ze elkaar afwisselen, moet er nodig bijgepraat worden. Ze praten over de kinderen. Obsessief. Hun kleine engeltjes. Ik zit en luister braaf. Ik krijg altijd het idee dat ik aantekeningen zou moeten maken. Dit is hoe je een goede moeder bent. Dit is hoe je het hoort te doen. Als ik nu goed oplet, weet ik later precies wat ik moet doen als mijn kinderen deze leeftijd hebben. Wanneer zal dat zijn?

Karel wil graag over een paar jaar al aan kinderen beginnen, maar wat Karel wil, maakt nu niet meer uit. Ik blijf dat vergeten. Ik hoef niet meer te doen wat Karel wil. Ik kan nu voor mezelf beslissen. Ik weet alleen niet, hoe ik dat moet doen. Ik dacht altijd dat het de bedoeling was dat ik zou trouwen en kinderen zou krijgen en dat was het dan. Ik heb nooit echt nagedacht over wat ik voor mezelf wil. Ik weet dat dit een beetje een ouderwetse manier van denken is, maar het leek de veiligste optie. Zelfs als ik een carrière zou krijgen, zou ik die moeten opgeven zodra ik kinderen krijg. Anders zou mijn carrière er toch onder lijden. Of de kinderen zou lijden onder mijn carrière. En dat zou betekenen dat ik een slechte moeder zou zijn en daarmee een slechte vrouw.

En daar zit het hem juist in: ik wil niet falen als vrouw. Als ik faal als vrouw, wat blijft er dan nog

over? Ik zou helemaal niets waard zijn. Ik probeer zo hard om de beste vrouw te zijn die ik kan zijn. En aangezien een goede echtgenote zijn en het moederschap als de meest waardevolle aspecten van het vrouw-zijn worden beschouwd, heb ik altijd tegen mezelf gezegd dat dat was, wat ik wilde.

Ondertussen zijn dat ook juist de dingen die me het meest beangstigen. Iemand heeft me ooit gezegd dat het goed is om bang te zijn, want dat betekent dat het je echt wat kan schelen. Als het je niets doet, dan is het niet de moeite waard.

Misschien ben ik gewoon bang. Het was de bedoeling dat we dit weekend een datum zouden kiezen voor de bruiloft. Misschien is dat het. Misschien ben ik gewoon bang, juist omdat ik het zo graag wil. Maar waarom voel ik me dan altijd een beetje misselijk, als ik Edie en Kim over hun kinderen hoor praten? Waarom heb ik het gevoel dat ik niet kan ademen, terwijl ze het alleen maar over één van hun jongens hebben die zijn enkel heeft verdraaid tijdens het voetballen?

Ik zou willen schreeuwen. Ik wil dat ze stoppen. Ik wil er niets over horen. Ik wil niet na hoeven denken over wat ik zou doen als mijn zoon zijn enkel verdraait. Ik wil niet als een goede moeder aan de zijlijn staan, hem toejuichend met een fles limonade in de aanslag. Ik wil zelf leven, verdomme!

"Ik geef haar de schuld, echt. Wat verwacht je dan? Die jongen weet niet beter. Ze maakt echt een zootje van zijn opvoeding. "

"Oh, haar man is preciés hetzelfde. Ze zijn allebei verschrikkelijk. Wanneer heb je hem voor het laatst bij die jongen zijn voetbaltraining gezien? Volgens mij heb ik hem zelfs nog nooit bij een wedstrijd gezien!"

"Je hebt helemaal gelijk. Geen wonder dat hij probeert aandacht te krijgen door zulk wan-gedrag. Dat soort mensen moet geen kinderen krijgen. "

"Het is maar goed dat ze er maar één hebben. Stel je voor dat ze er meer zouden hebben. Kijk naar Moniek! Ik vind dat zo erg. Ze krijgt het ene kind na het andere en het interesseert haar helemaal niets wat er met ze gebeurt. "

"Waar heb je het over? Ze heeft er toch maar twee? "

"Oh nee, ze heeft er vier! De andere twee wonen bij één van haar exen. Ze neemt gewoon een kind met iemand om te zorgen dat hij bij haar blijft. "

"Ik weet dat haar laatste ex voor veel meer betaalt dan alleen de gymschoenen van zijn zoon."

"Dat is precies wat ik bedoel. Zij is echt een slecht mens."

"Misschien wil hij alleen maar zeker weten dat zijn kind alles krijgt wat het nodig heeft?" waag ik.

"Denk je? Ik weet het niet. De meeste mannen begrijpen niet hoe opvoeden werkt. Trouwens, er gewoon geld tegenaan gooien maakt je geen goede vader. Je moet er ook zijn, bij de voetbal bijvoorbeeld. "

"Denk je dat Karel naar voetbal zou komen? Dat is echt belangrijk om te weten, weet je. Als je vermoedt dat hij dat soort dingen niet zou doen, kan je beter weggaan. Je bent nu nog jong. Je kan nog iemand anders vinden die wel een goede vader voor je kinderen zou zijn. Let wel, Karel heeft een goede baan en dat is zeker ook wat waard. "

"Je zou het een stuk slechter kunnen treffen dan Karel, hoor. Je kan het beste maar naar de positieve dingen kijken, want er is met alle mannen wel wat mis. Daarnaast wil je eigenlijk niet dat hij té betrokken is bij de opvoeding. Opvoeding is een taak van de vrouw. Mannen zijn gewoon niet geschikt voor die rol."

"Zeg, hebben jullie nou al een datum voor de bruiloft?"

"Uhm, nee, nog niet. We waren van plan om dit weekend naar data te kijken." De moed zakt me in de schoenen. Ik wil ze niet vertellen dat we uit elkaar zijn. Ik weet nog niet eens zeker of dat is wat ik echt wil! Juist door ze te horen zeggen

dat ze het een goed idee vinden dat ik met Karel trouw, heb ik er nog minder zin in. Ik wil hun leven niet leven. Als ik eerlijk ben, wil ik niet eens het leven wat ik nu leef. Ik wou dat ik nu even iemand anders kon zijn.

Edie en Kim beginnen over hun eigen bruiloften, over hoe alles perfect was, op een hele berg dingen na, die ze beginnen op te sommen. Het klinkt allemaal verschrikkelijk. Mijn maag knort en redt me.

"Ik ga even lunchen. Tot straks," en ik ga er van door.

De middag kruipt voorbij. Ik kijk op de klok en zie de minuten langzaam wegtikken. Het is rustig en ik zit bij de receptie. Er zijn een paar telefoontjes, een paar klanten, niet veel te doen dus. Ik staar uit het raam en kijk naar de mensen die voorbijkomen. Een vrouw met een hondje dat in een bloemperk aan het graven is, staat te praten aan de telefoon. Ze negeert de hond compleet. Af en toe kijkt iemand naar de hond, maar niemand zegt iets. Een man stopt om een sigaret op te steken. Hij draagt een mooi pak, maar geen stropdas. Hij loopt weer door. Een vrouw duwt een kinderwagen vooruit en is zo bezig met de baby dat ze niet kijkt waar ze loopt en bijna tegen een lantaarnpaal aanbotst. Twee tieners zitten op een bankje, net in het zicht, en praten hartstochtelijk. Ik moet iets leunen om

een goed beeld te krijgen. Ik heb geen idee waar ze over praten. Ik kan me voorstellen dat ze plannen maken voor hun toekomst, gevuld met dromen en idealen. Het voelt als een eeuwigheid geleden dat ik nog op school zat en dacht dat alles nog mogelijk was. Althans, dat hoopte ik. Ik heb altijd geweten dat ik nergens heen ging. Wat waren de dromen die ik ooit had? Een beroemde actrice worden, of de hele wereld afreizen om foto's voor een tijdschrift te maken? Heb ik ooit dromen gehad die niet een poging waren om te ontsnappen aan mijn leven? Ik heb nooit iets anders gewild dan wegvlugten van waar ik was, maar tot nu toe is dat me nooit gelukt. Ik ben altijd op precies dezelfde plek gebleven, daar, waar ik dacht dat ik zou moeten zijn. En nu heb ik mijn verloofde verlaten. Ik ben eindelijk vrij. En ik heb geen idee wat ik moet doen met die vrijheid. Ik kijk weer op de klok voor de tiende keer in evenveel minuten. Slechts een half uur voorbij. Ik kan beginnen met opruimen voor vandaag, het opstapelen van documenten en het verzamelen van verdwaalde pennen. Ik SMS Dylan om hem te laten weten dat ik direct door kom uit werk. Ik realiseer me dat ik vanmorgen geen tas heb ingepakt voor vannacht, maar ik heb geen er zin om Karel tegen te komen.

Ik kijk op de klok. Tweeëntwintig minuten. Francisca heeft geen zin meer om te werken en

komt binnen waaien om met Kim te babbelen over wat ze vanavond gaan eten. Ik vraag Kim om de telefoon in de gaten te houden. Ik verwacht niet dat er nu nog mensen gaan bellen. Heel langzaam maak ik mijn rondje door de kantoren en haal de koffiekopjes op. Ik was ze met de hand.

Als ik terug kom bij mijn bureau zijn er nog maar vier minuten over. Kim heeft haar jas al aan en zodra ik binnenloop, staan zij en Francisca op, zwaaien me gedag en wensen me een prettig weekend. Ik pak mijn tas, trek mijn jas aan en blijf staan wachten bij de balie totdat het precies vijf uur is. Dan doe ik de computer en de lichten uit en trek de deur achter me in het slot.

"Ik zei toch dat dit een slecht idee was. Je bent lesbisch, schat," zegt Dylan, terwijl hij een groot glas rode wijn voor me inschenkt.

"Ik ben niet lesbisch. Ik ben biseksueel. Dat bestaat echt, weet je."

"Tuurlijk, lieverd. Als jij het zegt." De meeste tijd kunnen we het prima vinden, maar soms kan Dylan me enorm irriteren.

"Gender is niet het belangrijkste als je van iemand houdt, hoor."

"Ja, maar je was nooit verliefd op hem, of wel?" Hij geeft me het glas. Oké, daar heeft hij een punt. Ik neem een grote slok. Dat voelt beter.

"Zou ik vannacht hier kunnen blijven?" Het lijkt me nu maar het beste om van onderwerp te veranderen.

"Natuurlijk, schat. Je kunt zo lang blijven als je wilt. Ik ga volgende week op vakantie, maar je bent van harte welkom om te blijven, als je mijn planten water geeft."

"Dankjewel! Je bent een held!" Ik gooi mijn armen om hem heen. "Wat moet ik toch zonder jou?"

"Voorzichtig! Straks mors je je wijn." Ik laat hem los en ga achterover zitten. "En wat is het plan nu verder?" vraagt hij.

"Het plan? Ik heb geen plan. Ik heb geen idee wat ik moet doen."

"Nou, dan maken we een plan. Weet je Simone nog? Ze vroeg naar je." Dylan geeft me een knipoog. Is dat zijn idee van een plan? Een date met een meisje? Nu?

"Denk je niet dat dat een beetje te snel is?"

"Ja, je moet iets doen om die saaie ex van jou uit je hoofd te krijgen. Het is tijd om te genieten van je vrijheid. Je bent jong! Je moet gewoon lekker uitgaan en wat lol hebben. Het zou echt goed voor je zijn. Simone is een leuke meid, niet te slim, mooi genoeg. Ze zou prima zijn om je door deze periode heen te helpen."

"Ik weet niet zeker of ik dat nou wel zo'n goed plan vind."

"Oh, stel je niet aan! We gaan morgen gewoon met z'n allen uit en ik verwacht niet dat je dan hier slaapt, hoor je me? En als je niet bij Simone blijft slapen, dan ga je maar met een andere meid mee. Vertrouw me. Het zal je goed doen."

Ik zucht. Als Dylan heeft besloten om je aan iemand te koppelen, kan je net zo goed toegeven. Hij zal gewoon blijven zeuren totdat het gebeurt. Ik weet wie Simone is. Hij heeft gelijk, ze is aardig en knap. Maar ook niet enorm slim. Doet dat ertoe? Ik ben tenslotte niet op zoek naar een relatie. Ik ben net uit een relatie ontsnapt. Misschien heeft hij gelijk. Misschien zal het me goed doen. Ik heb geen zin om nu te beslissen. Vanavond gaan we gewoon gezellig iets drinken en roddelen en hoef ik even niet na te denken over morgen.

Ik heb een kater. Dylan is vroeg naar zijn werk vertrokken. Ik weet niet hoe hij het voor elkaar krijgt om zoveel te drinken en geen kater te krijgen. Oké, misschien heb ik een beetje meer gedronken dan hij gisteravond. Meer dan een beetje eigenlijk. Het is mijn vrije dag, dus het geeft niet. Ik staar een tijdje naar het plafond. Ik heb geen zin om op te staan. Ik besef me dat dit waarschijnlijk het plafond is waar ik de komende weken iedere avond en ochtend naar zal staren. Mijn huis is niet meer mijn thuis. Ik moet een nieuwe plek vinden. Ik moet mijn spullen nog

ophalen. Ik heb geen meubels, dus dat scheelt weer met sjouwen. Karel is nu aan het werk. Ik kan langs gaan en mijn kleren ophalen zonder hem te zien. Zal ik dat doen? Wil ik dat? Ik moet uiteindelijk wel een keer met hem praten. Ik weet niet zeker waarover, maar ik heb het gevoel dat het wel zou moeten. We hebben nog een gezamenlijke bankrekening die we moeten opzeggen, maar dat is alles wat ik kan bedenken op dit moment. Er is verder niets wat we nog zouden moeten regelen. Er valt niets meer te zeggen. Niets.

Ik sleep mezelf van de bank naar de badkamer. Mijn hoofd doet pijn. Ik neem een aspirientje uit het badkamerkastje en stap in de douche. Het warme water spoelt over mijn naakte lijf maar ik krijg dat groezelige gevoel maar niet van mijn huid. Het zit eronder. In mij. Ik was mijn haar. Het helpt niet. Ik was mijn lichaam tweemaal met Dylans bloemige douchegel. Dat helpt ook niet.

Dan maar een kop koffie.

Het keukenraam kijkt uit op een steegje. Als je aan de keukentafel zit, heb je uitzicht op een blinde muur aan de overkant van de straat. Het lijkt me beter dan de hele tijd bij iemand anders naar binnen kijken. Ik kijk naar de muur terwijl ik mijn koffie drink. Het is een bakstenen muur, met heel gewone, roodbruine stenen. Er zit een

diagonale scheur in het metselwerk. Het is een doodgewone, normale, saaie muur. Net zo saai als mijn leven tot nu toe is geweest. Ik vraag me af of het uitzicht dat ik nu heb wel zo anders is dan gisterochtend. Op de een of andere manier betwijfel ik het. Dit is mijn leven: een bruinstenen muur met één enkele scheur, die zo gewoon is, dat niemand hem opmerkt. Dat zou nu voorbij moeten zijn, maar het voelt niet alsof er echt iets is veranderd. Ik zit nog steeds aan tafel mijn koffie te drinken met een nietszeggend uitzicht. Ik voel een rilling door mijn lijf lopen. Er zou nu iets moeten gebeuren. Ik heb al een enorme stap gezet door weg te gaan, maar dat is pas het begin. Het kan nu niet allemaal hetzelfde blijven. Ik moet doorpakken. En dat is het lastige. Ik heb namelijk geen idee hoe ik nu verder moet, wat de volgende stap is. Ik neem een besluit en sta op om me aan te kleden. Dylan heeft sleutels voor me achter gelaten op de salontafel. Ik stop ze in mijn tas en ga naar buiten. Het is tijd voor actie.

Hij is niet thuis. Hij is gewoon braaf naar zijn werk gegaan zoals altijd. Ik voel me een indringer in mijn eigen huis. Maar het is mijn huis ook niet meer. Het voelt heel anders. Ik zie het ineens veel duidelijker. Het is *zijn* huis. Ik woonde daar alleen maar. Ik sta in de woonkamer en kijk om me heen. Alles wat daar staat

is van Karel. Ik vind een paar boeken en cd's die van mij zijn. Meer is het niet. Ik pak ze uit de kast en stop ze in een doos. Het is niet veel, maar het is een begin.

Ik controleer de woonkamer nog een keer. Niets. Er staat niets meer wat van mij is. In de slaapkamer vind ik een grote koffer. Ik leg hem open op het bed en begin mijn kleren op te vouwen. Ik vouw ze heel strak op om zoveel mogelijk in de koffer te kunnen proppen. Ik wil liever niet nog een keer terugkomen. De schoenen zullen het grootste probleem zijn. Ik heb 15 paar schoenen. De meeste hebben hoge hakken. Karel vindt ze mooi. Hij heeft ze voor me gekocht. Ik trek mijn laarzen aan en pak mijn gympen in en één paar hoge hakken die ik zelf heb gekocht. Ze zijn niet zo hoog en ik draag ze het meest, aangezien ze nog redelijk comfortabel zijn. Hij kan de rest houden voor zijn nieuwe vrouw. Ik wil ze niet. Ik besluit een aantal rokjes die ik eigenlijk nooit draag ook achter te laten. Dat voelt goed. Het is als het afstropen van een huid die te strak zit. Er valt een last van me af, wanneer ik beseft dat ik die dingen niet meer hoeft te dragen om Karel een plezier te doen. Hij kan de boom in.

Ik weet niet zeker waarom ik zo boos op hem ben. Hij heeft altijd zijn best gedaan lief voor me te zijn en me mooie dingen te geven. Ik wil niet mooi zijn. Niet zijn soort mooi in ieder geval. Ik

weet niet wat voor soort mooi ik zou willen zijn, maar ik weet dat dit het niet is. Ik begin met het sorteren van mijn topjes. Er vormt zich een grote berg op de vloer tussen het bed en de kast. Rokken, shirts, blouses, schoenen. Ik hoef ze allemaal niet. De koffer blijkt groot genoeg voor alles wat ik wil houden. Ik kijk naar de stapel. Kan ik het zo laten liggen of zal ik het terug in de kast leggen? Of het opvouwen en in een doos stoppen. Het idee om de hele stapel in brand te steken schiet door mijn hoofd, maar ik negeer die gedachte. Ik kan de boel niet zomaar verbranden. Dat verdient hij niet. Ik gooi al mijn spullen uit de badkamer in een lege tas en dan ben ik klaar. Dat is alles. Eén doos met boeken, één koffer kleding en een plastic tas met douchegel, make-up en parfum. Dat is alles wat ik heb. Ik kan het niet allemaal dragen, dus ik bel een taxi. Ik ben maar een klein, fragiel meisje tenslotte.

Terwijl ik wacht, loop ik alle kamers nog een keer door. Ik kan verder niets vinden wat ik nog mee zou willen nemen. Het huis ziet er nog precies hetzelfde uit. Op de stapel kleren na zou je niet eens merken dat ik langs was geweest. Het is niet te zien dat ik iets heb weggenomen, zo weinig was het. Hoe heb ik hier kunnen wonen? Ik kijk de woonkamer in vanaf de gang en besef me dat hij me helemaal niet gaat missen. Ik ben hier nooit echt geweest. Het enige

wat hij gaat missen, is iemand die zijn koffie zet en zijn avondeten klaarmaakt. Iemand die de was doet. Iemand die, wat? Iemand voor het huishouden? Een schoonmaakster? Dat was niet de afspraak toen ik hier kwam wonen. Of wel? Ik heb er toen niet echt over nagedacht. Ik deed gewoon wat ik dacht dat mensen van me verwachten als vrouw. Als een goede vrouw. Misschien ben ik geen goede vrouw. Misschien is er meer nodig dan wat ik gedaan heb. Ik weet het niet. Het enige wat ik weet, is dat ik niet terug kan naar hoe het was. Zo kan ik niet meer leven. Ik moet hier weg. Een golf van paniek overspoelt me. Ik heb weer het gevoel dat ik stik. Ik kan niet ademen. Mijn knieën knikken. Als de deurbel vlak naast mijn oor afgaat, explodeert mijn hart bijna. Het is de taxi. Gelukkig. Ik haal een paar keer diep adem en pak de koffer op. Het lukt me nog net om het niet op een rennen te zetten en rustig naar de auto te lopen.

Tot mijn verbazing ga ik die avond inderdaad met Simone mee naar huis. Ik ben wel vrij dronken en er gebeurt niet veel. Een beetje zoenen, maar meer niet. Zij vindt het prima. De volgende ochtend leg ik haar mijn situatie uit maar dan blijkt dat ze het al weet. Ze vindt me leuk, einde verhaal. Mijn ex, of het feit dat ik biseksueel ben, maken haar niet uit. Het heeft zo zijn voor-

delen om simpel in het leven te staan. Ik blijf de hele middag bij haar in bed liggen kletsen over van alles en niets.

Op het moment dat ik weer bij Dylan aankom, belt Karel me op mijn mobiel.

“Hey.” Hij klinkt verontschuldigend.

“Hey.” Ik weet niet wat ik moet zeggen.

“Ik zag dat je langs geweest was.”

“Ja, ik heb wat kleren opgehaald.”

“Je hebt nog een deel laten liggen. Wanneer kom je weer langs? Dan zal ik zorgen dat ik thuis ben.” Het is duidelijk dat hij me wil zien.

Shit. Ik wil hem niet zien.

Ik haal een keer diep adem. Blijf kalm. Waar komt dat gevoel van paniek vandaan?

“Dat hoeft niet. Ik heb ze niet nodig. Je mag de rest houden.”

“Zeker weten? Wat moet ik ermee doen? Ze zijn van jou. Je zou ze moeten komen halen.”

“Ik hoef ze niet, echt niet. Ik kan ze toch nergens kwijt. Als je ze niet wilt hebben, mag je ze ook gewoon weggooien. Dat is prima.”

“Weggoeien? Maar het zijn zulke mooie kleren. Weet je die blauwe blouse nog, die ik afgelopen zomer in Venetië voor je heb gekocht? Die wil je toch niet zo maar weggooien?” Hij heeft het niet over de kleren. Hij wil weten of er een kans is dat ik bij hem terugkom. Maar dat kan ik niet. Dat gaat gewoon echt niet.